

Základní škola a Mateřská škola Roudnice nad Labem, Školní 1803

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

školní rok 2018/2019

Obsah

1. *Základní údaje o škole*
2. *Oblasti rizikového chování ve škole*
3. *Organizace a struktura prevence*
4. *Cíl minimálního preventivního programu*
5. *Plán aktivit a jejich časový harmonogram*
6. *Spolupráce s rodiči*
7. *Vzdělávání pedagogů*
8. *Metody práce*
9. *Znalostní kompetence žáků*
10. *Zařazování okruhů protidrogové prevence do tematických plánů*
11. *Postup řešení při výskytu*
  - *zneužívání návykových látek*
  - *záškoláctví*
  - *šikanování*
12. *Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi*
13. *Evaulace MPP*
14. *Standardní činnosti metodika prevence*
15. *Závěr*

Přílohy k MPP:

Stávající platné dokumenty v resortu MŠMT

1. Základní údaje o škole

Název školy	ZŠ a MŠ Roudnice nad Labem
Adresa školy	Školní 1803, Roudnice nad Labem
IČO	46773592
Telefon/fax	412 871 200
E-mail	vedeni@zsskolni-rce.cz
Adresa internetové stránky	www.zsskolni-rce.cz
Školní psychologická poradna	Mgr. Johana Elisová
Speciální pedagog	Mgr. Barbora Rajchlová
Název zřizovatele	Městský úřad Roudnice n.L.
Součásti školy	Školní družina Školní jídelna Mateřská škola
Ředitel školy	Dr. Zuzana Zrzavá
Metodik prevence rizikového chování	Mgr. Ivana Nováková Bc. Eva Richtrová
Výchovný poradce -1.stupeň	Mgr. Hana Berounská
Výchovný poradce – 2.stupeň	Mgr. Miroslav Novák

Škola byla slavnostně otevřena 1. září 1977. Nachází se v areálu roudnického sídliště Hracholusky a skládá se z komplexu šesti budov. V roce 1995 přešla škola do právní subjektivity, od roku 2000 mají naši žáci možnost ovlivňovat dění ve škole prostřednictvím školního parlamentu.

Výuka ve škole probíhá podle **vzdělávacího programu „Základní škola“**, ve všech ročnících podle **inovativního „Školního vzdělávacího programu“**.

Oblasti rizikového chování ve škole

Prevence rizikového chování u dětí v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření,
- šikanování, vandalismus a další formy násilného chování,
- virtuální drogy (počítače, televize, video),
- záškoláctví,
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus.

2. Organizace a struktura prevence

Na tvorbě a realizaci Minimálního preventivního programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školního metodika prevence, při tvorbě a vyhodnocování Minimálního preventivního programu školní metodik prevence dle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP.

Spolupráce na tvorbě MMP:

- ředitelka školy (odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu),
- školní metodik (koordinuje přípravy a realizace programu),
- pedagogický sbor (jednotliví učitelé začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů),
- třídní učitelé (stěžejní úloha při naplňování MPP),
- žáci (participují na přípravě a realizaci MPP).

3. Cíl minimálního preventivního programu

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí vůči rizikovému chování, minimalizace školní šikany, agresivního chování a snížení počtu žáků na návykových látkách, hlavně kouření.

Na 1. stupni je hlavním cílem naučit děti zásadám slušného chování ke svým spolužákům, minimalizovat šikany mezi dětmi a vytvářet příjemné prostředí v jednotlivých třídních kolektivech. Vzhledem k masovému používání moderních komunikačních prostředků jako např. PC, mobilní telefony, Ipad,...se zvýšila možnost skryté šikany tzv. kyberšikany mezi dětmi. Cílem práce s žáky 2. stupně je téma: kyberšikana.

Dlouhodobým cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddělitelnou součástí výuky a života školy a nepřímo prostřednictvím rodičovské veřejnosti i celkového způsobu života dětí. Hlavním cílem je vést děti k tomu, aby návykovou látku v budoucnosti nevyhledávaly a aby ji nikdy neušly. Minimální preventivní program je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu. Na 2. stupni je zařazen do výuky předmětu Výchova ke zdraví. Pedagog pravidelně a dlouhodobě v souladu s ŠVP probírá témata z různých společenských oblastí. Důležitý je i individuální přístup k jednotlivým žákům. Je nutné analyzovat jedince, konkrétní sociální situaci dítěte. Zvýšenou pozornost věnujeme dětem s vadami učení a chování a pomáháme jim k jejich kompenzaci, protože tuto skupinu chápeme jako velmi ohroženou. Nabízíme volnočasové aktivity a programy, kde se mohou uplatnit všechny děti. Důraz je položen na informovanosti žáků ve vyučovacích hodinách a rodičů při třídních schůzkách nebo individuálních setkáních.

Krátkodobé cíle MPP

- konkrétní cíle vztahující se k určité cílové skupině (žáci, rodiče, ped. pracovníci)
- časově termínované

4. Plán aktivit a jejich časový harmonogram

Srpen

- připravit (inovovat) Minimální preventivní program, koordinovat přípravu

Září

- informovat všechny učitele, vychovatele a další pracovníky školy o prevenci rizikového chování, především o konkrétních podmínkách ve škole z hlediska rizik, uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení žáků
- informovat žáky a rodiče o volnočasových aktivitách školy
- poradenská služba pro rodiče
- seznámit pedagogické pracovníky s Minimálním preventivním programem, pojmenovat kroky, které povedou k jeho realizaci
- kontrola schránky důvěry
- 6.– 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- 2. B – dopravní výchova BESIP
- 3. A, B, C – beseda na téma Agrese, násilí
- 5. ročníky – bezpečná cesta do školy, dopravní výchova – Záchraný kruh

Říjen

- navázat kontakt s institucemi a organizacemi, které se angažují v prevenci rizikového chování
- podat případné návrhy psychologických a speciálně pedagogických vyšetření (problematika rizikového chování)
- kontrola schránky důvěry

- 2. C – bezpečná cesta do školy (návštěva Dopravního hřiště)
- 2. B – chování v dopravním prostředku (cesta vlakem do Planetária Praha)
- 2. B – výchova ke čtenářství (beseda se spisovatelkou p. Braunovou)
- 6.- 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- seminář metodiků prevence

Listopad

- seznámit rodiče na třídních schůzkách s Minimálním preventivním programem
- poradenská služba pro rodiče a žáky – možnost využití služeb školního psychologa
- kontrola schránky důvěry
- 6. – 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- 2. B – divadelní představení Most
- 2. B – beseda s p. Havlíčkovou (Policie ČR) – vztahy mezi spolužáky, šikana
- 2. A – beseda k 100 výročí republiky, prevence proti šikaně spolužáků z multikulturního prostředí
- beseda s p. Váchou pro 2. stupeň – závislost na PC a mediálních zařízeních

Prosinec

- podat případné návrhy psychologických a speciálně pedagogických vyšetření (problematika rizikového chování)
- poradenská služba pro rodiče a žáky
- kontrola schránky důvěry
- 6.– 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- 4. ročníky – prevence šikany, vztahy mezi dětmi ve třídě
- 5. ročníky – téma Osobní bezpečí – Záchraný kruh

Leden

- připravit na pedagogickou radu informaci o řešení násilného chování (šikanování, vandalismus) a o projevech xenofobie a rasismu ve škole
- kontrola schránky
- 6.– 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- 2. B – první pomoc – beseda s lékařem roudnické nemocnice

Únor

- podat případné návrhy psychologických a speciálně pedagogických vyšetření (problematika rizikového chování)
- poradenská služba pro rodiče a žáky – možnost využití služeb školního psychologa
- kontrola schránky důvěry
- 6.– 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- pracovní seminář metodiků prevence
- 2. C – nemoc, úraz – první pomoc
- 3. A, B, C – divácké násilí

Březen

- poradenská služba pro rodiče a žáky- možnost využití služeb školního psychologa
- účast na poradě s okresním metodikem prevence
- kontrola schránky důvěry
- 6.– 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)

- seminář metodiků prevence
- 2. A – 1. pomoc, prevence úrazu a řešení nestandardních úrazových situací

Duben

- poradenská služba pro rodiče a žáky – možnost využití služeb školního psychologa
- kontrola schránky důvěry
- 5. ročníky – téma Péče o zdraví, zdraví a závislosti, zdravý životní styl
- 6.– 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- 1. ročníky - téma „Nebezpečí styku s neznámou osobou
- 2. B – BESIP – návštěva dopravního hřiště
- 5. ročníky – zdravý životní styl (výživa, nemoc, úraz)

Květen

- poradenská služba pro rodiče a žáky – možnost využití služeb školního psychologa.
- kontrola schránky důvěry
- 6.– 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- 4. ročníky – téma kyberšikana

Červen

- poradenská služba pro rodiče a žáky – možnost využití služeb školního psychologa
- účast na poradě s okresním metodikem prevence
- vyhodnotit efektivitu jednotlivých preventivních aktivit
- kontrola schránky důvěry
- 6.– 9. ročník dle ŠVP v předmětu Výchova ke zdraví pravidelně probírá, diskutuje a beseduje na dané téma. Každé téma má úzký vztah k různým společenským jevům (např. sekty, drogy, alkohol,...)
- 2. stupeň – beseda s p. Váchou - dospívání

6. Spolupráce s rodiči

Spolupráci s rodiči vidíme jako klíčovou při realizaci našeho minimálního preventivního programu. Rodiče jsou prostřednictvím třídních učitelů informováni o realizaci programu na škole. Další informace poskytujeme rodičům prostřednictvím www stránek školy, propagačních materiálů a školních nástěnek.

7. Vzdělávání pedagogů

Metodik prevence se účastní školení pořádaného PPPUK Litoměřice, ostatní pedagogové formou samostudia (využívání odborné literatury). Problematika prevence je 2x ročně zařazována na pořad jednání pedagogické rady.

8. Metody práce

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat mezipředmětově.

Např.:

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli,
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků,
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti,
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů,
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry,
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu),
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“,
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti • prevence experimentování s alkoholem a cigaretami,
- základy etické a právní výchovy,
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení,
- všestranný rozvoj osobnosti žáka,
- soustředěnost na včasné diagnostikování rizikového chování ve třídních kolektivech,
- důraz na spolupráci s rodiči,
- široká nabídka volnočasových aktivit,
- ekologická výchova,
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech.

9. Znalostní kompetence žáků

1. stupeň

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků,
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu,
- mají právní povědomí v oblasti rizikového chování.

2. stupeň

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog,
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc,
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy,
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti,
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva,
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní,
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky.

10. Zařazování okruhů protidrogové prevence do tematických plánů

Při realizaci minimálního preventivního programu klademe důraz na následující činnosti:

- učit žáky řešit konfliktní situace,

- vést je ke schopnosti odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky,
- posilovat sebedůvěru dětí,
- informovat je přiměřeně věku o následcích užívání drog,
- podporovat mimoškolní činnost, koníčky, aj.

Vhodné předměty k řešení rizikového chování jsou prvouka, přírodověda, vlastivěda, zdravý životní styl, občanská nauka, rodinná výchova.

11. Postup řešení při výskytu

➤ Užívání návykových látek

Návykové látky (dále jen drogy) jsou považovány za jeden z ústředních planetárních problémů konce 20. století. Mezi ty, kteří jsou užíváním drog nejvíce ohroženi, patří především dospívající a mladí lidé. Zdravotními a sociálními důsledky, které jsou způsobeny návykovými látkami, však netrpí pouze jedinec, ale i jeho rodina a celá společnost.

Způsob, jak účinně zabránit rychlému rozšíření zneužívání drog, musí být založen na kombinaci aktivit a opatření v oblasti prevence i zákonné represe. Primární prevence, která si klade za cíl u mladých lidí snížit zájem o návykové látky, je považována za klíčovou oblast, bez které tak závažný společenský problém nemůže být vyřešen.

Do účinné primární prevence musí být zapojeny státní i nestátní organizace, odborná i široká veřejnost, sdělovací prostředky a samozřejmě i rodina a škola, kde se především vytváří hodnotový systém lidí i jejich postoje k návykovým látkám.

Postup řešení v případě, že se ve škole objeví aktuální problém spojený s užíváním drog:

1. konzultovat problém i postup řešení se školním koordinátorem,
2. vyvarovat se zkratkovitých a "nejjednodušších" řešení, nesnažit se eliminovat okamžitě žáka (studenta) ze školy, spíše projevit zvýšený zájem a starost o něj,
3. pokusit se (je-li to možné) vejít v kontakt s rodiči a řešit problém společně, nikoliv protichůdně,
4. v případě závažnosti problému vyhledat odbornou pomoc,
5. motivovat žáka (studenta) ke studiu, zároveň vymezit jasná pravidla hry (nepřijatelnost absencí, konsekvence při pokračování v užívání drogy, atd.),
6. v případě zjištění, že se jedná o distribuci a obchodování s drogou, přistoupit k represivnímu opatření, s možností vyloučení ze školy,
7. v případě nejasnosti konzultovat s odborníky.

➤ Záškoláctví

Záškoláctví se řeší dle interního materiálu „Postup při řešení kázeňských problémů“.

➤ Šikanování a kyberšikana

Škola má vypracovaný Program proti šikanování.

Problematiku šikanování již škola řešila. Je potřeba věnovat zvýšenou pozornost některým prvkům hrubého chování mezi spolužáky, které by v pozdějším věku mohly mít již nepřímé a přímé znaky šikanování.

Pro včasné odhalení tohoto jevu na naší škole musí všichni pracovníci sledovat znaky šikanování (viz. Program proti šikanování)

12. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Oblast školství

- Pedagogicko-psychologická poradna

- vzdělávání pedagogů, kteří realizují preventivní aktivity ve škole, odborná práce s dětmi ohroženými sociálně patologickým vývojem

Oblast zdravotnictví

- dětský lékař

Oblast sociálních věcí

- Sociální odbor, kurátoři

Policie ČR

- využít lektorských služeb policistů v oblasti rizikového chování

13. *Evaulace MPP*

Předmětem vyhodnocování bude uskutečňovaný program, výsledky procesu změn, dopad na účastníky programu a dosažený efekt v porovnání se záměrem.

Hodnocení a sledování cílů MPP bude prováděno ihned po provedení akce školním metodikem prevence kvalitativní i kvantitativní metodou.

Hodnocení jednotlivých aktivit bude prováděno také ve vyučovacích předmětech související s MPP.

14. *Standardní činnosti metodika prevence*

1. Metodické a koordinační činnosti:

- koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy,
- koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších rizikových chování,
- metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.),
- koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování,
- koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců., prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasizmu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti,
- koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence rizikového chování,
- kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování,
- shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů,
- vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

2. Informační činnosti:

- zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy,

- prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností,
- vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence (orgány státní správy a samosprávy, SVP, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

3. Poradenské činnosti:

- vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování., poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli),
- spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole,
- příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

15. Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. V rámci minimálního preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence rizikového chování s výcvikem v sociálních dovednostech. Preferovat přístupy zaměřené do oblasti zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců. Bude mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou vidět smysluplnost své práce. Toto chceme dosáhnout dobrou a pravdivou informovaností, ochotou vyslechnout druhého a nalezením správné cesty v případě pomoci

Dne 13. 9.2018

vypracovala: Mgr. Ivana Nováková (preventista pro 1. stupeň)
Bc. Eva Richtrová (preventista pro 2. stupeň)

Platné dokumenty pro řešení prevence rizikového chování:

č.j. 21291/2010-28

Metodické doporučení

k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů
ve školách a školských zařízeních

NÁRODNÍ STRATEGIE
PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE
NA OBDOBÍ 2013 – 2018